

Del tipus oficial a la teua hipoteca: dues corbes i un retard

Representació conjunta del tipus d'intervenció del BCE i de l'euríbor a dotze mesos entre 2015 i 2024: mesurar quant i quan es trasllada una decisió de Frankfurt a la quota que paga una família, i per què l'euríbor a vegades es mou abans que el BCE.

DURADA

50 min · 1 sessió

UNITAT 10

Sistema financer, diners i banca

MATERIALS

- Paper mil · limetrat o un full de càlcul per parella
- Calculadora
- Fitxa impresa amb les dues sèries

AGRUPAMENT

parelles

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.5, A.4 · Comp. específiques CE5 · Comp. clau STEM, CD, CPSAA, CC

Plantejament

Quan el Banc Central Europeu mou el seu tipus d'intervenció, no telefona a ningú. La decisió viatja sola: arriba al mercat interbancari, d'ahí a l'euríbor, i de l'euríbor a la quota que una família paga el dia 1 de cada mes.

Eixe viatge ni és instantani ni és exacte, i les dues coses es veuen molt bé posant les dues sèries al mateix gràfic. Hi ha a més un detall que sol sorprendre: el 2022 **l'euríbor va començar a pujar abans que el BCE**. Explicar per què és la pregunta bona d'esta sessió.

Les dues sèries

ANY	TIPUS D'INTERVENCIÓ DEL BCE (% , TANCAMENT D'ANY)	EURÍBOR A 12 MESOS (% , MITJANA ANUAL)
2015	0,05	0,17
2016	0,00	-0,03
2017	0,00	-0,14
2018	0,00	-0,17
2019	0,00	-0,22
2020	0,00	-0,31
2021	0,00	-0,49
2022	2,50	1,10
2023	4,50	3,86
2024	3,15	3,16

Sèries arrodonides, elaborades per a esta fitxa a partir de les decisions de política monetària del BCE i de les sèries de l'euríbor publicades pel Banc d'Espanya. Les dades vigents estan a bde.es.

Objectius didàctics

- Representar dues sèries relacionades en uns mateixos eixos i descriure'n la relació.
- Mesurar el retard i la intensitat de la transmissió de la política monetària.
- Distingir un tipus oficial, que es decidix, d'un tipus de mercat, que es forma.
- Traduir un tipus d'interès a la quota mensual d'un préstec.

Passos (sessió de 50 min)

1. **Gràfic (15 min).** Dibuixeu les dues sèries als mateixos eixos. Eix X: anys. Eix Y: percentatge. Traceu la **línia del 0** i dos colors amb llegenda.
2. **El tram rar (8 min).** Assenyaleu els anys en què l'euríbor està per davall de zero. Escriviu en una línia què significa això per a qui presta i per a qui demana prestat.
3. **L'avançament (10 min).** Compareu 2022 a les dues sèries. Qui es mou abans? Escriviu una explicació: què està fent l'euríbor si no és copiar el BCE?
4. **De tipus a quota (12 min).** Calculeu la quota mensual d'un préstec de **150.000 € a 25 anys**, amb un diferencial d'euríbor + 1 %, en dos escenaris: euríbor -0,5 % i euríbor 3,9 %. Anoteu la diferència mensual i anual.
5. **Posada en comú (5 min).** Es recullen a la pissarra les xifres de la quota i es comenta a qui beneficia i a qui perjudica cada tram del gràfic.

Preguntes d'anàlisi

- Quants anys seguits va estar l'euríbor en negatiu? Què li fa això a algú que té els seus estalvis en un compte corrent?
- El 2022 l'euríbor puja abans que el tipus oficial. Quina informació estan incorporant els bancs que la dada oficial encara no reflecteix?
- La quota d'una hipoteca variable no canvia el dia que el BCE decidix, sinó mesos després. Busqueu per què: cada quant es revisa una hipoteca variable?
- Amb les xifres del pas 4, quina família ho va passar pitjor: la que va firmar el 2021 a tipus variable o la que va firmar el 2021 a tipus fix? I si l'euríbor haguera continuat en negatiu?
- A qui beneficia una pujada de tipus? Nomenau almenys dos perfils distints; sempre es parla dels perjudicats i quasi mai dels altres.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Representació	Dues sèries ben dibuixades, amb línia del 0 i llegenda	25 %
Lectura	Identifica el tram negatiu i l'avançament de l'euríbor	30 %
Càlcul	Quotes dels dos escenaris i diferència ben calculades	30 %
Interpretació	Explica el retard i reparteix guanyadors i perdedors	15 %

Variants i extensions

- **Amb suport:** donar les dues quotes ja calculades i treballar només el gràfic i la lectura.
- **Per a qui va sobrat:** afegir la sèrie de la inflació i comprovar quan el tipus d'interès **real** va ser negatiu. Eixa és la corba que de veres explica el comportament de l'estalvi.
- **Amb full de càlcul:** construir una calculadora de quota amb la funció de pagament i deixar l'euríbor com a cel·la variable. Vore-ho moure's en directe val més que deu explicacions.

- **Connexió amb la Unitat 11:** el BCE decidix este tipus perseguint un objectiu d'inflació. Guardeu el gràfic: la unitat següent explica per què el va moure quan el va moure.

Solució orientativa

Per al professorat: passos de la resolució de l'exercici.

- 1. El tram pla.** De 2016 a 2021 el tipus oficial està al 0 % i l'euríbor en *negatiu*. Que un tipus d'interés siga negatiu significa, literalment, que prestar a dotze mesos costava diners: una anomalia històrica que va durar un lustre.
- 2. La pujada.** Entre 2021 i 2023 l'euríbor passa de -0,49 % a 3,86 %: més de quatre punts i mig en dos anys. És la pujada més ràpida des que existix l'euro.
- 3. Qui s'avança.** L'euríbor comença a pujar *abans* que el tipus oficial: el 2022 ja promedia 1,10 % mentre el BCE arranca el cicle a mitjan any. L'euríbor no copia el BCE: **anticipa** el que els bancs creuen que el BCE farà.
- 4. La quota.** Per a 150.000 € a 25 anys amb euríbor + 1 %, passar de -0,5 % a 3,9 % porta la quota de **532 € a 868 €** al mes: **336 € més**, uns 4.030 € a l'any, per la mateixa casa i el mateix préstec.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE